

॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय २४ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीकुलदेवतायै नमः॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथाय नमः॥ गताध्यायांतीं दिधलें वचन।
साईनाथगुरू करुणाघन। थट्टामस्करिंतही देती शिकवण। कैशी ती कथन करितों मी॥१॥

कथन करितों हा अहंकार। असावें गुरूपदीं निरहंकार। तेणेंचि कथेसी पाड्जर। फुटतो सादर सेवावा॥२॥ नित्य
निर्मल निष्कल्मष। साधू सज्जन महापुरुष। स्वच्छ निरभ्र जैसें आकाश। शुद्ध निर्दोष तैसे ते॥३॥ महाराज
साईचें भजन। स्वार्थ आणि परमार्थसाधन। स्वस्वरूपीं अनुसंधान। समाधान अंतरीं॥४॥ जया मनीं स्वहित
साधणें। कथेसी आदर धरावा तेणें। सहज परमानंद भोगणें। सार्थक साधणें जीवाचें॥५॥ श्रवणें लाभेल
निजविश्रांती। निरसेल भवभयाची भ्रांती। होईल परमानंदप्राप्ती। श्रोतियां सद्गती रोकडी॥६॥ अंतरसाक्ष
साईसमर्थ। पूर्ण जाणे भक्तभावार्थ। संपादूनि निजकर्तव्यार्थ। वचननिर्मुक्त होईल॥७॥ बुद्धिप्रेरक साईसमर्थ।
तेच वदविती निजवचनार्थ। कथीन यथामति तद्भावार्थ। स्वार्थपरमार्थसाधक॥८॥ नव्हे अंध, ना
रातांधळे। डोळे असोन जन आंधळे। केवळ या देहबुद्धीचिया बळें। निजहित न कळे त्यांतें॥९॥ देह तरी हा
आहे ऐसा। नाहीं क्षणाचाही भरंवसा। पसरितों मी पदरपसा। क्षणैक रसा चाखाया॥१०॥ थट्टाविनोदीं

१. हातांची अंजुळी

सकळां प्रीती । बाबांची तों अलौकिक रीती । थट्टेंतूनही सारचि ठसविती । हितकारक ती सकळांना ॥११॥ जन थट्टेच्या नादीं न भरती । परी बाबांच्या थट्टेसी लांचावती । कधीं कीं आपुले वांट्यास ये ती । वाटचि पाहती आवडीने ॥१२॥ थट्टा कोणास बहुधा नावडे । परी ही थट्टा परम आवडे । वरी अभिनयाची जोड जंव जोडे । कार्यचि रोकडें तें साधे ॥१३॥ सहज अभिनव अप्रयास । सस्मितवदन नयनविलास । इंहीं जंव थट्टेंत भरे रस । तिचेची सुरसता अवर्ण्य ॥१४॥ आतां कथितों एक अनुभव । कथा अल्पबोध अभिनव । थट्टेपोटीं परमार्थोद्भव । शब्दगौरव परीसा तें ॥१५॥ आठवड्याचा प्रतिरविवार । शिरडीस भरतो मोठा बाजार । पाल देऊनि उघड्यावर । उदीम व्यापार चालतो ॥१६॥ तेथेंच मग रस्त्यावर । भाजीपाल्याचे पडती ढिगार । तेली तांबोळी यांचे संभार । चव्हाट्यावर बैसती ॥१७॥ ऐशा त्या एका रविवारीं । बाबांचेपाशी दोन प्रहरीं । करितां पादसंवाहन करीं । नवलपरी वर्तली ॥१८॥ तो दोनप्रहरचा दरबार । नित्यचि भरे बहु चिकार । त्यांत बाजार आणि रविवार । लोक अनिवार लोटले ॥१९॥ उजू बाबांचे सन्मुख बैसून । वांकवूनियां खालीं मान । करीत होतों मी पादसंवाहन । नामस्मरणसमवेत ॥२०॥ माधवरावजी वामभागीं । वामनराव दक्षिणांगीं । ^३श्रीमंत बुट्टी तये जागीं । सेवेलागीं बसलेले ॥२१॥ ^३काकाही होते तेथेंच बैसले । तितक्यांत माधवराव हंसले । कां अण्णासाहेब हे तेथें कसले । दाणे हे ^४डसले दिसताती ॥२२॥ ऐसें म्हणून ^५कोटाची अस्तनी । बोटानें स्पर्शातां माधवरावांनीं । कोटाचिया ^६वळियांमधूनि । दाणे वरून आढळले ॥२३॥ तें काय म्हणून पाहूं जातां । डावें

२. श्रीमंत गोपाळराव बुट्टी ३. श्री. हरी सीताराम दीक्षित ४. चिकटलेले ५. अंगात असलेल्या शॉर्ट कोटाची ६. वळकट्या

कोपर लांब करितां। फुटाणे दिसले खालीं गडगडतां। मंडळी टिपतां देखिली ॥२४॥ टिपून टिपून गोळा केले। पांच पंचवीस फुटाणे भरले। तेथेंच थट्टेस कारण उद्भवलें। ऐसें घडलें कैसेंनी ॥२५॥ तर्कावरी चालले तर्क। जो तो विचारांत झाला गर्क। फुटाण्यांचा कोटाशी संपर्क। विस्मय समस्तां जाहला ॥२६॥ खाकी कोटाच्या वळ्या त्या किती। त्यांत हे दाणे कैसे सामावती। आलेच कोठूनि कैशा स्थितीं। न कळे निश्चितीं कवणा हें ॥२७॥ करीत असतां पादसंवाहन। लावूनि नामीं अनुसंधान। मध्येंच हें फुटाण्यांचें आख्यान। कैसेनि उत्पन्न जाहलें ॥२८॥ इतुका काळ सेवेंत जातां। कधींच कां ना पडले हे तत्त्वतां। हा वेळ राहिले हीच आश्चर्यता। सकळांच्या चित्ता वाटली ॥२९॥ कोठून फुटाणे तेथें आले। वळियांवरी कैसे स्थिरावले। जे ते आश्चर्य करून राहिले। मग बाबा वदले तें परीसा ॥३०॥ शिक्षणाच्या विलक्षण पद्धती। अनेकांच्या अनेक असती। बाबा जयांची जैसी गती। शिक्षण देती त्यां तैसें ॥३१॥ पद्धती विचित्र महाराजांची। सरणी स्मरणीय बहु मजेची। अन्यत्र तैसी देखिल्या-ऐकिल्याची। नाहीं प्रचीति मजप्रती ॥३२॥ म्हणती “याला वाईट खोडी। एकेकटें खाण्याची गोडी। आज बाजाराची साधूनि घडी। फुटाणे रगडीत हा आला ॥३३॥ एकेकटें खाणें बरें नव्हे। ठावी मला त्याची सवे। हेच फुटाणे याचे पुरावे। उगा नवलावे कशास” ॥३४॥ मग मी म्हणे कोणा न देतां। ठावें न खाणें माझिया चित्ता। तेथें या खोडीची कैचीं वार्ता। अंगीं चिकटतां चिकटेना ॥३५॥ बाबा मी आज हा वेळभर। पाहिला नाहीं शिरडीचा बाजार। गेलोंच तरी फुटाणे घेणार। मग खाणार हें पुढेंच ॥३६॥ असेल त्यासही असो गोडी। माझी तों नाहीं ऐसी खोडी। दुजिया न देतां आधीं थोडी। वस्तू मी तोंडीं

घालींना ॥३७॥ मग बाबांची पहा युक्ति। कैसी जडविती निजपदीं भक्ति। ऐकोन ही माझी स्पष्टोक्ति। काय वदती लक्ष द्या ॥३८॥ “सन्निध असेल तयास देसी। नसल्यास तूं तरी काय करिशी। मी तरी काय करावें त्यासी। आठवतोसी काय मज ॥३९॥ मी नाहीं का तुझ्याजवळ। देतोस काय मजला कवळ”। ऐसें फुटाण्याचें हें मिष केवळ। तत्त्व निश्चळ ठसविलें ॥४०॥ १०० “देवता-प्राण-अग्नि-वंचन। वैश्वदेवांतीं अतिथिवर्जन। करूनि करिती जे पिंडपोषण। महदूषण त्या अन्ना ॥४१॥ वाटेल हें लहान तत्व। व्यवहारीं लावितां अति महत्व। रसास्वादन तों उपलक्षणत्व। पंचविषयत्व या पोंटी ॥४२॥ विषयीं जयासी हव्यास। परमार्थ न धरी तयाची आस। १०० “तयांवरी जो घालील कास। तयाचा दास परमार्थ ॥४३॥ १०० “यदा पंचावतिष्ठते”। या मंत्रें जें श्रुति वदते। तेंच बाबा या थट्टेच्या निमित्ते। दृढ करिते जाहले ॥४४॥ शब्दस्पर्शरूपगंध। या चतुष्टयाचाही हाच संबंध। किती बोधप्रद हा प्रबंध। कथानुबंध बाबांचा ॥४५॥ मनबुद्ध्यादि इंद्रियगण। करूं आदरितां विषयसेवन। करावें आधीं माझें स्मरण। तें मज समर्पण अंशांशें ॥४६॥ इंद्रियें विषयांवीण राहती। हें तों न घडे कल्पांतीं। ते विषय जरी गुरूपदीं अर्पिती। सहजीं आसक्ति राहिल ॥४७॥ काम तरी मद्रिषयींच कामावें। कोप आल्या मजवरीच कोपावें। अभिमान दुराग्रह समर्पावे। भक्तीं वहावे मत्पदीं ॥४८॥ काम क्रोध अभिमान। वृत्ती जंव उठती कडकडून। मी एक लक्ष्य लक्षून। मजवरी निक्षून सोडाव्या ॥४९॥ क्रमें क्रमें येणेंपरी। वृत्तिनिकृंतन करील हरी। मग या विखारत्रयाच्या

७. इंद्रियाधिष्ठित व इतर देवता, प्राणापानादि पंचप्राण, गार्हपत्यादि पंचाम्नी ८. फसविणे ९. विषयांवर १०. कठोपनिषद्, अ. २, वल्ली ३, मं. १०

लहरी । तो परिहरील गोविंद ॥५०॥ किंबहुना हें विकारजात । मत्स्वरूपींच लय पावत । किंवा मद्रूपचि तें स्वयें होत । विश्रामत मत्पदीं ॥५१॥ ऐसें होतां अभ्यसन । वृत्ती स्वयेंच होती क्षीण । कालांतरें समूलनिर्मूलन । वृत्तिशून्य मन होई ॥५२॥ गुरू असे निरंतर सन्निधी । ऐसी वाढतां दृढ बुद्धी । तयास या ऐसिया विधी । विषय न बाधी कदाही ॥५३॥ जेथ हा सद्भाव ठसला । तेथेंचि भवबंध उकलला । विषयोविषयीं गुरू प्रकटला । विषयचि नटला गुरूरूपें ॥५४॥ यत्किंचित विषयसेवनीं । बाबा आहेत संनिधानीं । सेव्यासेव्यता विचार मनीं । सकृद्दर्शनीं उठेल ॥५५॥ असेव्य विषय सहजचि सुटे । व्यसनी भक्ताचें व्यसन तुटे । असेव्यार्थीं मनही विटे । वळवितां ^{११}नेहटें हें वळण ॥५६॥ विषयनियमनीं होई सादर । वेद त्या नियमाचा ^{१२}आकर । विषय सेवी मग नियमानुसार । स्वेच्छाचार वर्तेना ॥५७॥ ऐसी संवयी लागतां मना । क्षीण होती विषयकल्पना । आवडी उपजे गुरूभजना । शुद्धज्ञाना अंकुर ये ॥५८॥ शुद्ध ज्ञान लागतां वाढी । देहबुद्धीची तुटे बेडी । ते बुद्धी दे अहंब्रह्मीं बुडी । सुखनिरवडी मग लाहे ॥५९॥ जरी हा देह क्षणभंगुर देख । तरी हा परमपुरुषार्थसाधक । जो प्रत्यक्ष मोक्षाहून अधिक । कीं भक्तियोगप्रदायक हा ॥६०॥ चारी पुरुषार्थांच्या वरी । या पंचम पुरुषार्थाची पायरी । कांहीं न पावे या योगाची सरी । अलौकिक परी भक्तीची ॥६१॥ गुरूसेवेनें जो होई कृतार्थ । तया आकळे हें वर्म यथार्थ । भक्तिज्ञानवैराग्य-स्वार्थ । तोचि परमार्थ पावेल ॥६२॥ गुरू आणि देव यांत । भेद पाही जयाचें चित्त । तेणें अखिल भागवतांत । नाहींच भगवंत देखिला ॥६३॥ वाचिलें अखिल रामायण । ठावी न रामाची सीता

कोण। सांडूनियां द्वैतदर्शन। गुरू-देव अभिन्न जाणावे ॥६४॥ घडतां गुरूसेवा निर्मळ। होईल विषयवासना निर्मळ। चित्त होईल शुद्ध सोज्ज्वळ। स्वरूप उज्ज्वळ प्रकटेल ॥६५॥ असो इच्छाशक्ति होतां प्रबळ। फुटाणे बाबांचे हातचा मळ। याहून विलक्षण करितां खेळ। त्यां काळवेळ लागेना ॥६६॥ केवळ पोटाचिया ओढी। ऐंद्रजाली लौकिक गारोडी। फिरवून भारली हाडाची कांडी। पदार्थ काढी ^{१३}माने तो ॥६७॥ साईनाथ अलौकिक गारोडी। काय तयांच्या खेळाची प्रौढी। इच्छा होतां न भरतां ^{१४}चिपडी। फुटाणे काढील अगणित ॥६८॥ परी या कथेचें सार काय। तेथेंच आपण घालूं ठाय। पांचां पोटीं कोणताही विषय। बाबांशिवाय सेवूं नये ॥६९॥ मनास देतां ही शिकवण। वेळोवेळीं होईल आठवण। देतां घेतां साईचरण। अनुसंधान राहिल ॥७०॥ हे शुद्धब्रह्म सगुणमूर्ती। नयनासमोर राहिल निश्चितीं। उपजेल भक्ति-मुक्ति-विरक्ति। परमप्राप्ती लाधेल ॥७१॥ नयनीं देखतां सुंदर ध्यान। हरेल संसार भूक-तहान। हरपेल ऐहिक सुखाचें भान। मन समाधन पावेल ॥७२॥ ओंवी नाठवे आठवूं जातां। परी ती आठवें जात्यावर बसतां। तैसी ही चणकलीला कथितां। सुदामकथा आठवली ॥७३॥ एकदां राम कृष्ण सुदामा। सेवीत असतां ^{१५}गुर्वाश्रमा। लांकडें आणावयाचे कामा। कृष्ण-बलरामां पाठविलें ॥७४॥ गुरूपत्नीचिया ^{१६}नियोगें। कृष्ण-बलराम अरण्यमार्गें। निघाले मात्र तों तयांच्या मार्गें। सुदामा संगें पाठविला ॥७५॥ तयापाशीं दिधले चणे। क्षुधा लागतां फिरतां अरण्यें। तिघांहीं हे भक्षण करणें। गुरूपत्नीने आज्ञापिलें ॥७६॥ पुढें रानांत कृष्ण भेटतां। 'दादा

१३. जो पाहिजे तो १४. एक क्षण १५. गुरु सांदीपनी यांच्या आश्रमी सेवा करित असता १६. आज्ञेने

तहान लागली' म्हणतां। फुटाण्यांची वार्ता न करितां। परीसा वदता झाला तें ॥७७॥ अनशेपोटीं पाणी न प्यावें। म्हणे सुदामा क्षणैक १७ विसावें। परी न वदे हे चणे खावे। कृष्ण विसावें मांडीवर ॥७८॥ पाहून लागला कृष्णाचा डोळा। सुदामा चणे खाऊं लागला। दादा कायहो खातां हा कसला। आवाज वदला कृष्ण तदा ॥७९॥ काय रे खाया आहे यथें। थंडीने १८ द्विजपंक्ती थुडथुडते। विष्णुसहस्रनामही मुखार्ते। स्पष्टोच्चारितां येइना ॥८०॥ ऐकून हें सुदाम्याचें उत्तर। सर्वसाक्षी कृष्ण परात्पर। म्हणे मलाही स्वप्न खरोखर। पडलें बरोबर तैसेंच ॥८१॥ एकाची वस्तू दुजा खातां। काय रे खातोस ऐसें वदतां। खाऊं काय माती तो म्हणतां। वाणी १९ तथास्तुता प्रकटली ॥८२॥ अरे हें स्वप्नचि बरें दादा। आपण मजवीण खाल कां कदा। खातां काय हा प्रश्नही तदा। स्वप्नाच्या नादांत पुसियेला ॥८३॥ पूर्वाश्रमीं सुदामजीला। असती ठावी कृष्णलीला। तरी हा नसता प्रमाद घडला। नसता भोगिला परीणाम ॥८४॥ तो तरी काय साधारण। अठरा विश्वें दारिद्र्य घन। तरी एकेकटे खाती जे जन। त्यांनीं हें स्मरण ठेवावें ॥८५॥ कृष्ण परमात्मा जयाचा सखा। ऐसा हा भक्त सुदाम्यासारिखा। नीतीस यत्किंचित होतां पारखा। पावला धोका संसारीं ॥८६॥ तोच स्वस्त्रीकष्टार्जित। प्रेमें मूठभर पोहे अर्पित। कृष्ण होऊनि प्रसन्नचित्त। ऐश्वर्यतृप्त करी तया ॥८७॥ असो आतां आणिक एक। वार्ता कथितो बोधप्रदायक। आधीं आनंद-विनोदसुख। बोधप्रमुख जी अंतीं ॥८८॥ कोणास आवडे परमार्थबोध। कोणास तर्कयुक्तिवाद। कोणास आवडे थड्डा विनोद। आनंदीआनंद सकळांतें ॥८९॥

१७. विसावा घे ! १८. दात १९. तसेच होवो !

हीही होती एक थट्टा। बाई बुवा पेटले हट्टा। साईदरबारीं माजला तंटा। तुटला न बट्टा लागतां ॥१०॥ हीही कथा परम सुरस। श्रोतयां आनंददायी बहुवस। भक्त भांडतां अस परस। हास्यरस पिकेल ॥११॥ भक्त १० दामोदर घनश्याम। बाबरे जयांचे उपनाम। अण्णा चिंचणीकर टोपण नाम। प्रेम निस्सीम बाबांचे ॥१२॥ स्वभाव मोठा खरमरीत। कोणाचीही न धरीत मुर्वत। उघड बोलणें विहिताविहित। हिताहित पाहती ना ॥१३॥ वृत्ती अण्णांची जितकी कडक। तितकीच सालस आणि सात्त्विक। माथें जैसी भरलेली बंदूक। लावितां रंजूक भडका घे ॥१४॥ सकळ कामीं तडकाफडकी। उधारीची वार्ता न ठाउकी। न धरी कुणाची भीडभाड कीं। रोखठोकी व्यवहार ॥१५॥ वेळीं धरवेल विस्तव हातीं। अण्णा तयाहूनि प्रखर अति। परी ही निष्कपट स्वभावजाती। तेणेंच प्रीती बाबांची ॥१६॥ असेच एकदां दोनप्रहरीं। मशिदींत भर दरबारीं। वामहस्त कठड्यावरी। बैसली स्वारी बाबांची ॥१७॥ बाबा पाहती तटस्थपणें। नकळत लावीत भक्तांचीं भांडणें। संपतां रागावणें वा रुसणें। उभयां समजावणें अखेर ॥१८॥ कोणी बाबांची कूस दाबीत। कोणी पादसंवाहन करीत। कोणी पाठपोट चेपीत। सेवा करीत ये रीतीं ॥१९॥ बाबा बालब्रह्मचारी। ऊर्ध्वरीते शुद्धाचारी। करूं देत सेवा चाकरी। नरनारी समस्तां ॥१००॥ अण्णा बाहेर ओणवे राहती। हळूहळू वामहस्त दाबिती। तों उजवे

२०. यांना अण्णा चिंचणीकर या नावाने बहुधा ओळखीत. हे व यांचे कुटुंब ही दोघे श्रीसाईबाबांची फार भक्ती करीत. ही दोघे कित्येक वर्षे त्यासाठी शिर्डीसच जाऊन राहिली होती. अण्णांचे कुटुंब काही वर्षांनी आपल्या गावी असता वारले व त्यांच्या पाठीमागून लवकरच अण्णाही आपल्या गावी असतानाच कैलासवासी झाले. त्यांनी आपली स्थावर - जंगम सर्व इस्टेट मोठ्या प्रेमाने श्रींच्या खर्चासाठी श्रीशिर्डी संस्थानास अर्पण केली. 'श्रीसाईलीला' मासिकाचा शके १८४५ चा अंक १२ यात त्यांच्या मृत्युपत्राची नक्कल छापली आहे.

बाजूची परीस्थिती। स्वस्थ चित्तीं एकावी ॥१०१॥ तिकडे होती एक बाई। अनन्यभक्त बाबांचे पायीं। बाबा जीस म्हणत आई। मावशीबाई जनलोक ॥१०२॥ मावशीबाई म्हणत सर्व। वेणूबाई मूळ नांव। कौजलगी हें आडनांव। अनुपम भाव साईपदीं ॥१०३॥ अण्णांची उलटली पन्नाशी। तोंडांत नव्हती बत्तिशी। पोक्त वयस्करही ती मावशी। तंटा उभयांशीं उद्भवला ॥१०४॥ अण्णा सहकुटुंब करीत सेवा। आई होती विगतधवा। दाबितां बाबांचे पोट कुसवा। नावरे ^{२१}निःश्वास तियेस ॥१०५॥ श्रीसाईसेवेसी सबळ। मावशीबाई मनाची निर्मळ। उभय हस्तीं घालूनि पीळ। मांडिली मळणी पोटाची ॥१०६॥ पाठीमागून ^{२२}निरणावेरी। धरूनि बाबांस दोहीं करीं। दाबदाबूनि घुसळण करी। जैसी ^{२३}डेरी ताकाची ॥१०७॥ साईनामीं लावूनि लय। मावशीबाई दाबी निर्भय। बाबाही न करीत हायहूय। वाटे निरामय जणूं तयां ॥१०८॥ दाबण्याची विलक्षण परी। पोटपाठ सपाट करी। प्रेमचि तें परी ते अवसरीं। दया अंतरीं उपजवी ॥१०९॥ साईचें हें निष्कपट प्रेम। देऊनि घेती सेवा अनुत्तम। कीं तें निजस्मरण अविश्रम। घडो हो क्षेम भक्तांस ॥११०॥ आपुली तपश्चर्या ती किती। जेणें लाधावी ही संतसंगती। परी साईच दीनवत्सल निश्चितीं। उपेक्षिती ना भक्तातें ॥१११॥ काय त्या हेलकाव्यांची कुसरी। बाबा हालत खालींवरी। तीही हाले तैशिया परी। नवलपरी ही सेवेची ॥११२॥ अण्णा ओणवे परी स्थिर। बाई आपुल्या सेवेंत चूर। तेणें होई मुख खाल-वर। मग काय प्रकार वर्तला ॥११३॥ साईसेवेचिया सुखा। पिळितां पोट खातां झोका। संनिध अण्णांचिया मुखा। आलें

२१. श्वासोच्छ्वास २२. नेसण्याच्या धोतराची गाठ जेथे येते तो पोटाचा पुढील भाग २३. माथणी

अवलोका मुख तिचें ॥११४॥ पाहूनिया ऐसी संधी । मावशीबाई मोठी विनोदी । म्हणे कायहो अण्णा नादी । मुका आधीं मागे मज ॥११५॥ पिकल्या केसांची लाज नाहीं । घेतोस माझा मुका पाहीं । ऐसें वदतां मावशीबाई । अण्णा ^{२*}बाही सरसावी ॥११६॥ म्हणे मी इतुका थेरडा । मी काय मूर्ख अगदींच वेडा । तूंच तोंड लावुनी तोंडा । सजलीस भांडाया मजपासीं ॥११७॥ पाहूनियां मातली कळ । बाबांस तया दोघांची कळकळ । कराया दोघांसी शीतळ । युक्ति प्रबळ योजिती ॥११८॥ प्रेमें म्हणती “अरे अण्णा । उगाच रे कां मांडिला दणाणा । अनुचित काय तेंच समजेना । मुका घेतांना आईचा” ॥११९॥ परीसोनि मनीं दोन्ही विरमली । विनोदवाणी ठायींच जिरली । सप्रेम हास्या उकळी फुटली । थट्टा ती रुचली अवघियां ॥१२०॥ पाहूं जातां कथा थोडी । मार्मिक श्रोते घेतील गोडी । ठाय कैसा घालावा हे परवडी । कथेंत रोकडी दिसेल ॥१२१॥ मायलेकांत जैसी प्रीती । प्रेमबुद्धी उभयतांत असती । तेथें ही कळ उद्भवली नसती । क्रोधवृत्ती उठतीच ना ॥१२२॥ चाबुकें हाणितां हांसें उसळे । फुलाच्या मारें रडें कोसळे । वृत्तीचे तरंग भावनाबळें । कोणास न कळे अनुभव हा ॥१२३॥ नवल बाबांची सहज युक्ति । बोल बोलती समयोचिती । जेणें श्रोते अंतरी निवती । बोधही घेती तात्काळ ॥१२४॥ ऐसेंच एकदां पोट रगडतां । उपजली बाबांच्या परमभक्ता । कळकळ दया आणि चिन्ता । तिची अतिरेकता पाहूनी ॥१२५॥ म्हणती बाई दया करा । ही का अंग दाबण्याची तन्हा । अंतरीं थोडी कींव धरा । तुटतील शिरा बाबांच्या ॥१२६॥ कार्नीं पडतां इतुकीं अक्षरें । बाबा स्थानावरूनि सत्वरें । घेऊनि

आपुला सटका निजकरें। भूमी प्रहारें ताडिली ॥१२७॥ चढली वृत्ती दुर्धर क्षोभा। समोर कोण राहिल उभा। नेत्र
 खदिरांगार-प्रभा। फिरती सभोंवार जैं ॥१२८॥ अंधारीं मार्जाराचीं बुबुळें। तेवीं चमकती दिवसां डोळे। वाटे
 नयनीचिया ज्वाळें। आतांच जाळिलील सृष्टी ॥१२९॥ सटक्याचें टोंक दों हातीं धरलें। पोटाचिया खळगींत
 खोचलें। दुजें खांबांत समोर रोविलें। घट्ट कवळिलें खांबाला ॥१३०॥ सटका लांब सव्वाहात। शिरला वाटे
 संबंध पोटांत। आतां स्फोट होऊनि प्राणांत। ओढवेल क्षणांत तैं वाटे ॥१३१॥ खांब अढळ तो काय हाले।
 बाबा जवळी जवळी भिडले। खांबास पोटाशी घट्ट आवळिलें। पाणी पळविलें देखत्यांचें ॥१३२॥ आतां
 होईल पोटाचा स्फोट। जो तो तोंडांत घाली बोट। बाप हा काय प्रसंग दुर्घट। ओढवलें संकट दुर्धर ॥१३३॥
 ऐसी लोक करिती चिंता। काय करावें या आकांता। एवढें संकट त्या मावशीकरितां। भक्ताधीनता हें
 ब्रीद ॥१३४॥ कधीं कोणीही सेवा करितां। मध्येंच दर्शवितां अनुचितता। किंवा सेवेकन्यास कोणी बोलतां।
 बाबांचे चित्ता खपेना ॥१३५॥ भक्ता प्रेमळा आलें जीवा। मावशीबाईस इशारा द्यावा। साईबाबांस आराम
 व्हावा। परीणाम यावा कां ऐसा ॥१३६॥ असो देवास आली करुणा। शांतता उद्भवली साईचे मना। सोडूनियां
 ते भयप्रद कल्पना। येऊनि आसना बैसती ॥१३७॥ भक्त प्रेमळ जरी निधडा। बाबांचा स्वभाव पाहूनि करडा।
 लाविला तेथूनि कानास खडा। घेतला धडा पुढारा ॥१३८॥ तेव्हांपासूनि निश्चय केला। जावें न कोणाच्याही
 वाटेला। येईल जैसैं ज्याचे मनाला। तैसैं तयाला करूं द्यावें ॥१३९॥ समर्थ स्वयें सामर्थ्यवंत।
 निग्रहानुग्रहज्ञानवंत। गुणावगुण सेवकजनांत। आपण किमर्थ पाहावे ॥१४०॥ एकाची सेवा साईस सुखकर।

दुजयाची ती असती प्रखर। हे तरी निजबुद्धीचे विकार। खरा प्रकार आकळेना ॥१४१॥ असो आतां हा थड्याविनोद। घेणारा घेईल यांतील बोध। साईकथा-रसामोद। भक्त मकरंद सेवोत ॥१४२॥ हेमाड साईपदीं लीन। पुढील अध्याय याहूनि गहन। भक्त दामोदराची इच्छा पूर्ण। साई दयाघन करितील ॥१४३॥ तोही मोठा चमत्कार। दामोदर संसारत्रस्त फार। तयास पाचारूनि आपुले समोर। घालविला घोर तयाचा ॥१४४॥ स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते। भक्तहेमाडपंतविरचिते। श्रीसाईसमर्थसच्चरिते। विनोदविलसितं नाम चतुर्विंशतितमोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥